

Brediuskwartier, en trouwens ook voor het Prins Hendrikpark en het Vondelkwartier, weer een laag zand moest worden teruggebracht. Geen 7 m, maar 70 cm. Het verschil is te zien bij de Speelweide aan de Burgemeester s'Jacoblaan: de weide, die niet is opgehoogd, ligt 70 cm lager dan de straat. Dit zand was afkomstig van het landgoed De Beek, aan de overzijde van de A1. Om het zand naar het Bredius- en het Vondelkwartier te transporteren werd in 1920 zelfs een tijdelijk smalspoorlijntje aangelegd. Daarover (en over veel meer) schrijft Chris Leenders.

Tot slot nog even over de geboortedatum van het Brediuskwartier, die ook aan de orde komt in het artikel van Jenika van der Torren. Inderdaad stelde de Bussumse gemeenteraad in 1919 het ontwerp

voor het Brediuskwartier van D.F. Tersteeg vast. De Bussumse architect K.P.C. de Bazel tekende echter met enige anderen bezwaar aan tegen dat ontwerp. De behandeling van dat bezwaar nam enkele jaren in beslag, zodat het definitieve ontwerp pas in 1924 kon worden vastgesteld. Pas toen kon de ontwikkeling van het Brediuskwartier echt op gang komen.

De Historische Kring Bussum en de redactie van het *Bussums Historisch Tijdschrift* feliciteren de Vereniging van Vrienden van het Bredius en alle bewoners van het Brediuskwartier van harte met dit eeuwfeest!

De redactie

Afb.1. Detail uit de 'Kaart van Gooiland na de heideverdeeling', 1843.

Waarschijnlijk zijn om strategische redenen de vestingwallen rond Naarden niet ingetekend.

In de 17de eeuw is begonnen met het afgraven van een metersdikke zandlaag rondom Vesting Naarden, teneinde een beter schootsveld te creëren. Om het zand af te voeren zijn vele sloten rond de vesting gegraven, de zogenoemde zanderijsloten.

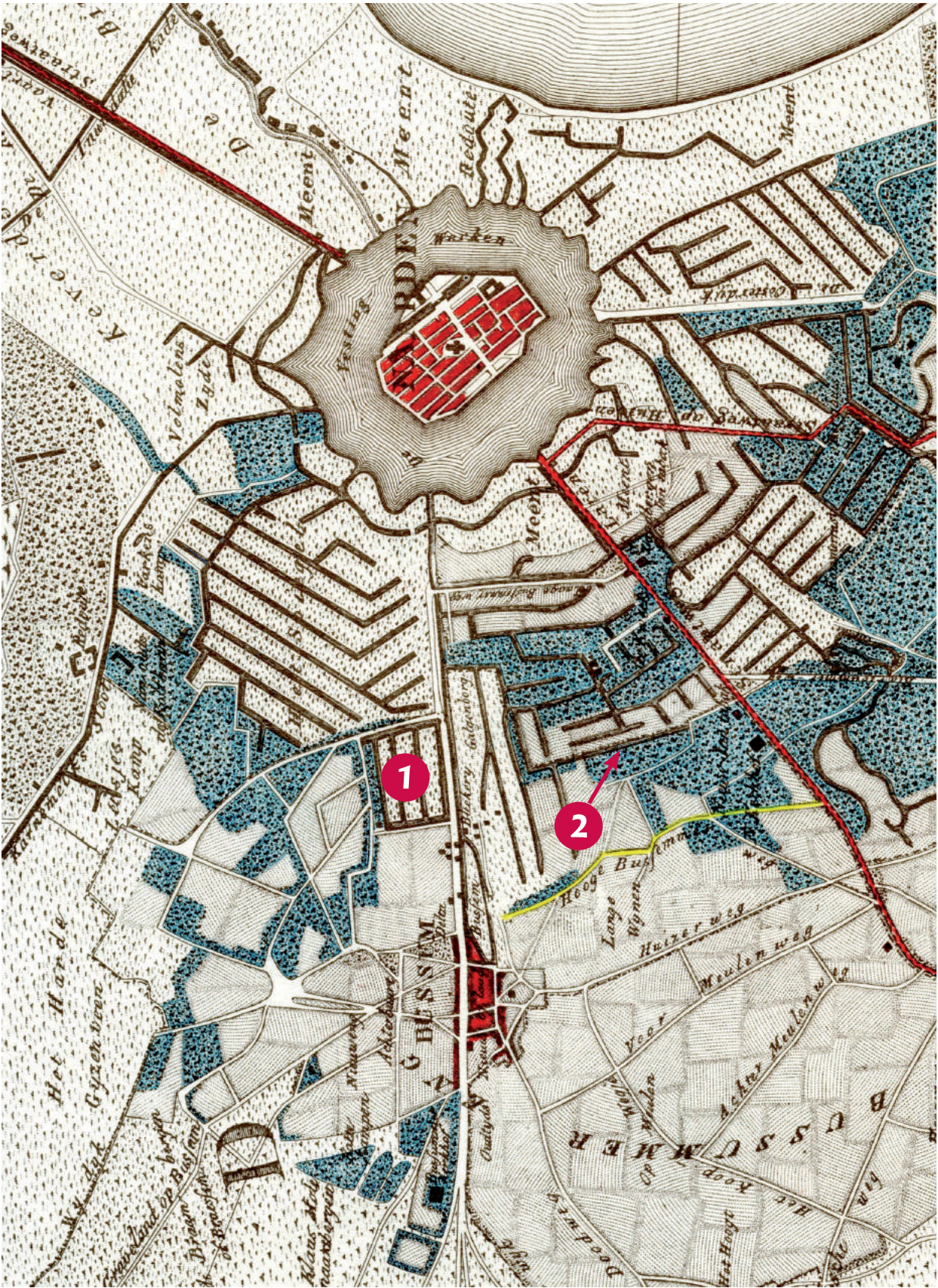
Op deze kaart is duidelijk te zien tot hoever in 1843 deze afzanding is gevorderd. Zo is het gebiedje bij (1) het huidige Prins Hendrikkwartier. Waar geen sloten zijn is het ook nog niet afgegraven.

Middenonder het dorp Bussum met o.a. Brinklaan en Huizerweg. De gele lijn heet hier Hooge Bussummerweg. De rechterhelft loopt door een bos en bestaat niet meer, de linkerhelft heet nu Oud Bussummerweg. Ten zuiden van deze weg en in het bos zijn (nog) geen sloten. De sloot aan de noordkant van het bos (2) bestaat nog steeds als Nagtglassloot. Hij ligt evenwijdig aan de Brediusweg, op de voormalige grens met Naarden.

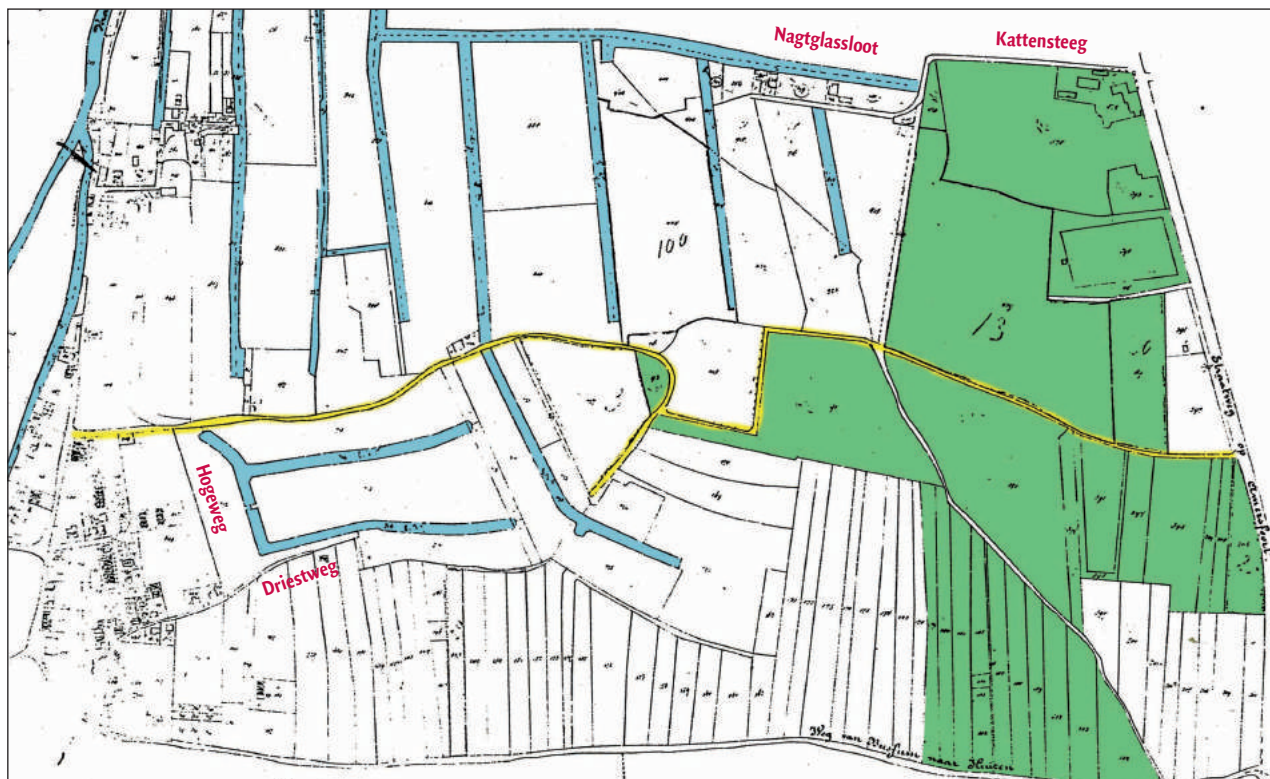
Alle volgende kaartjes worden aan de bovenkant begrensd door genoemde Nagtglassloot en rechts door het tracé van de Amersfoortsestraatweg. De geelgekleurde weg is steeds de Oud Bussummerweg.

Het Brediuskwartier in 7 kaarten

Kees Henselmans

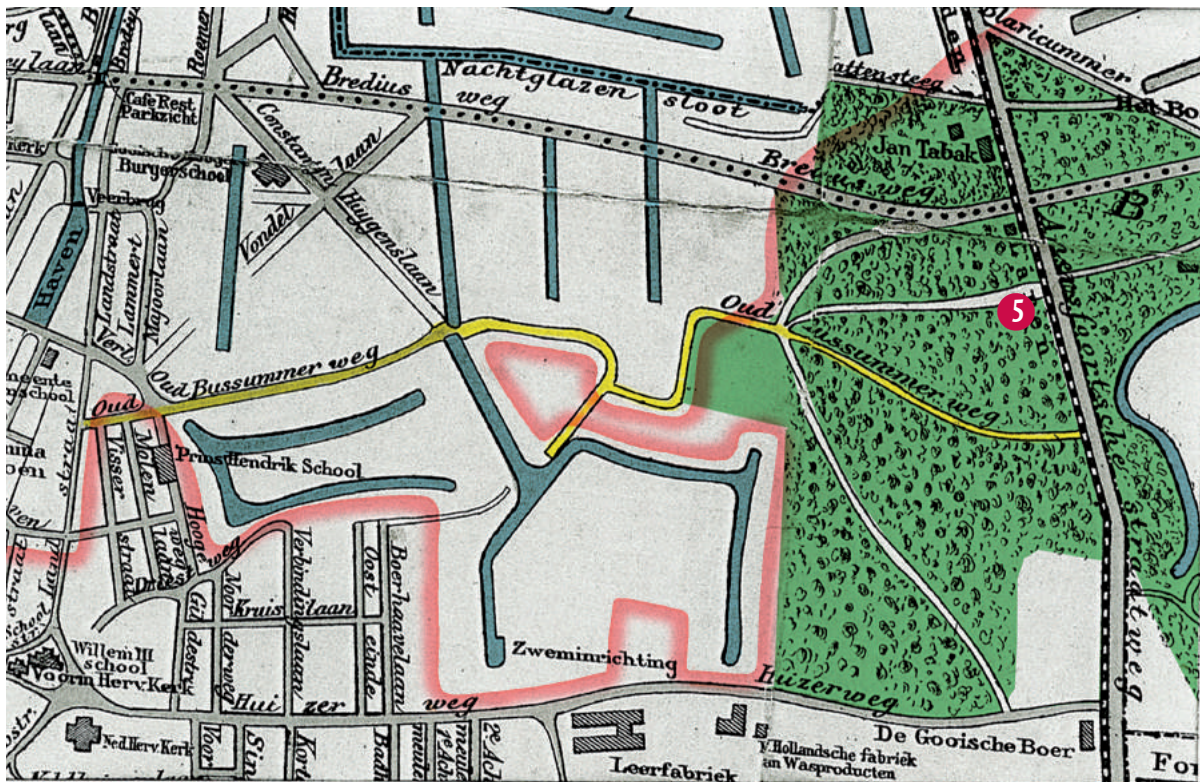
Kleurbewerking kaarten: Anneke van de Koppel en Gijs Henselmans

Afb. 2. De situatie 1885-1893. Ter oriëntatie: het paadje in de rechterbovenhoek is de Kattensteeg, de latere Toebacklaan. De zandafgraving heeft nu ook het gebied ten zuiden van de Oud Bussummerweg bereikt, tot aan Hogeweg/Driestweg. De Oud Bussummerweg is nu vrij abrupt omgeleid rond een afgezand perceel, dat nog steeds bestaat: de speelweide aan de Burgemeester s'Jacobaan.

Afb.3. Een gemeentelijk plan uit 1905 voor de aanleg van de Brediusweg en het Vondelkwartier. Bijzonder is dat door de Constantijn Huijgenslaan richting Brediusdam een grachtje is geprojecteerd. Paarsgekleurd is zoals het ook is uitgevoerd. De afzanding is inmiddels doorgezet tot aan de Huizerweg. De rode blokjes (3) en (4) zijn huizen die architect De Bazel in resp. 1903 en 1905 heeft gebouwd aan zandpaden in het bos. Die huizen liggen nu aan resp. de Verhulstlaan en de Busken Huetlaan.

Afb.4. De situatie 1915-1920. De Oud Bussummerweg heeft nog steeds zijn oude route. Pad (5) komt, tussen de twee begraafplaatsen door, uit op de Amersfoortsestraatweg en heet nu Nicolaas Beetspad. Op de spoorlijn langs de Amersfoortsestraatweg rijdt de Gooische Stoomtram. De rode lijn geeft aan waar de zandafgraving definitief is gestopt. Langs die lijn is het hoogteverschil duidelijk waarneembaar.

Afb.5. De situatie in 1922. Aan de eerste straten van het Brediuskwartier wordt al gebouwd: de Ruysdael-, Israëls-, Bilderdijk- en Bellamyalaan. De laatste heeft via de Rhijnvis Feithlaan een verbinding gekregen met de Jan Toebacklaan. Enkele sloten zijn gedempt en het terrein is deels opgehoogd met zand uit Oud Bussem. Maar verder staat er, getuige dit plan van gemeentearchitect Hartstra, nog niet veel vast. Immers, het stedenbouwkundig ontwerp van D.F. Tersteeg uit 1919 is nog steeds niet definitief vastgesteld.

